

Sort Onion prizontuner globe X Красный круглый sortlarının sərbəst tozlanması üsulu ilə alınmış və 2002 ci ildən respublikada rayonlaşdırılmışdır.

Sort tezyetişəndir, toxumun səpinindən 34-37 gün sonra kütləvi çıxış verir. Vegetasiya müddəti toxumun (kütləvi çıxışından gövdənin kütləvi yatmasına kimi) 112-116 gündür.

Soğanağın forması yumru uzunsov, rəngi açıq qırmızı, xarici qabığın miqdarı az, dadı yarım acıdır. Yarpağı yaşıl, sayı 8-12 ədəd, uzunluğu 20-25 sm, eni isə 0,8-1,2sm-dir. Soğanağın kütləsi 115-168 qr, hektardan orta məhsuldarlığı 198-210 sent-dir. Soğanağın tərkində quru maddə 8,1-8,9%, ümumi şəkər 5,5-5,9%, C vitamini isə 4,0-6,7 mq%-dir. Sortun səpini üçün qidalı, yaxşı gübrələnmiş, yüngül qumlu, qumsal, bostan, paxlalılar və başqa tərəvəz bitkiləri altından çıxmış torpaqlar daha əlverişli sayılır. Soğanın 1 hektar şumuna ən azı 20-30 ton çürümüş

peyin, 400-500 kq superfosfat, 150-200 kq ammonium nitrat, 100-150 kq kalium xlor gübrəsi tələb olunur. Peyinin hamısı, ümumi gübrə normalarının 80%-i, şum altına, 20%-i isə 2-3 dəfə yümləmə şəklində bitkilərə verilir.

Respublikanın bölgə və iqlim şəraitindən asılı olaraq, soğanın yaz səpini fevral - martın birinci-ikinci, payız səpini isə sentyabrın ikinci – üçüncü, oktyabrın isə birinci-ikinci ongünlüklərində aparılır.

Cərgəvi üsulda cərgəarası 45 sm, bitkiarası 5-10 sm, lent üsulunda isə lentarası 60 sm, lentdə gərcəarası 40 sm saxlanılır. Toxum almaq üçün soğanaqlar fevral ayının üçüncü, mart ayının birinci ongünlüklərində 70x15-20sm qısa sahəsində əkilir. Yüksək və keyfiyyətli elit toxum istehsalı ilk növbədə cücərmə energisindən, yüksək cücərmə faizindən, torpağın üzvi və mineral gübrələrlə tam təmin olunmasından asılıdır.

Vegetasiya müddətində bitkilərə qulluq aqrotexniki tədbirlər kompleksi əsasında aparılır.

Sabir sortunun hər hektarından orta hesabla 600-700kq yüksək reproduksiya toxum almaq olur. Sort xəstəlik və zərərvericilərə davamlıdır.

Soğan üçün sələf bitkisi xiyar, kələm, pomidor, kartof, qarpız, yemiş və s. hesab edilir.

Müəyyən edilmişdir ki, soğanın kök sistemi fəfonsidlər əmələ gətirərək torpaqda olan bəzi ziyanverici göbələklərin məhv edir və torpağı zərərsizləşdirir. Buna görə də soğan

bitkisi pomidor, bibər, kartof və kələm üçün ən yaxşı sələf ola bilər.

Soğan bitkisi üçün əlaqəsiz torpaqlar daha əlverişlidir. Əlaqlı sahələrdə səpin apardıqda müsbət nəticə almaq olmur. Soğan işıqsevən bitki olduğundan səpildiyi sahə açıq və gündəyən olmalıdır.

Soğan bitkisinin gübrələmə sistemində hər hektara 120-150 kq azot və fosfor, 80-120 kq kalium verilməsi məsləhət görülür. Fosforun və kaliumun 50%-i payız şumu altına, qalan 50%-i isə vegetasiya müddətində 2 dəfə yemləmə şəklində verilməlidir.

Tərəvəzçilik zonalarının torpaq və iqlim şəraitindən asılı olaraq soğanı payızda və yazda aşağıdakı müddətlərdə səpmək olar:

	Yazda	Payızda
Lənkəran –Astara	5.II-20.II	25.IX-30.IX
Quba- Xaçmaz	20.II-10.III	10.IX-15.IX
Gəncə-Qazax	5.III-20.III	20.IX-30.IX

Abşeronda 50+20x20 sm sxemlə aparılır.

Cücərtilərin iki dəfə seyrəltmək lazımdır. Birinci seyrəltmə bitkidə 2-3 yarpaq, ikinci isə 4-5 yarpaq əgələ gələndə zaman aparılır. Bitkiarası birinci

seyrəltmədə 2-3 sm, ikinci seyrəltmədə isə sortdan asılı olaraq 5-8 sm saxlanılır. Birinci suvarma cücərmə dövründə, sonrakı suvarmalar isə bitkinin tələbatından, torpaq və havanın rütubətindən asılı olaraq aparılır. Yığma 20-25 gün qalmış suvarma dayandırılmalıdır.

Cins və yüksək keyfiyyətli toxumu istehsal etmək üçün sortda məxsus əlamətlərə malik olan, tam yetişmiş, iri və sağlam soğanlar seçilməli və xüsusi anbarlarda saxlanılmalıdır. Seçilmiş toxumluq soğan zonalarının iqlim və torpaq şəraitindən asılı olaraq mart ayında torpağa basdırılır.

*Azərbaycan Respublikası
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi
Tərəvəzçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutu*

**Baş soğanın
SABİR
sortu**

